

19

આર.બી.શેઠ,
મુખ્ય ઇજનેર અને નિયામક

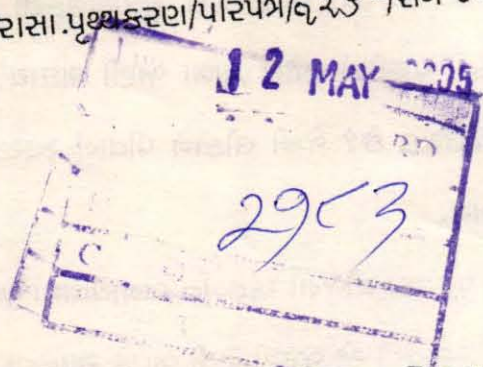

ગુજરાત જલસેવા તાલીમ સંસ્થા
(ગુજરાત પાણી પુરવઠા અને ગટર વ્યવસ્થા બોર્ડ)
(ગુજરાત સરકારનું સાહસ) 'ગ રોડ', સેક્ટર-૧૫, ગાંધીનગર.

32
20

ખાવક ક્રમાંક: જીબેટીઆઇ/કેપ્ર/હેન્ડપંપ/રાસા.પૃથ્થકરણ/પરિપત્ર/૧૨૬૧/સને-૦૫. તા. ૫-૫-૦૫

પ્રતિ,
મુખ્ય ઇજનેરશ્રી,
ઓન-૧,૨,૩,૪,
ગુ.પા.પુ. અને ગ.વ્ય.બોર્ડ,
વડોદરા/અમદાવાદ/રાજકોટ/ભુજ.

વિષય:- હેન્ડપંપ દ્વારા અપાતા પીવાના પાણીના સોર્સનું રાસાયણિક પૃથ્થકરણ કરાવવા બાબત.
અનુ:- મુખ્ય ઇજનેરશ્રી (ચાંપ્રિક) બોર્ડ કચેરીના બા.ક્રમાંક: મુ.ઇ.(ચાં)હેન્ડપંપ-બોર/ રાસા.
પૃથ્થકરણ/એમ-૩/સને ૨૦૦૫, તા.૧૩.૪.૦૫ અન્વયે.

પીવાના પાણીની ગુણવત્તા ચકાસણી માટે બોર્ડ કચેરી તથા અત્રેની સંસ્થા દ્વારા વખતો વખત પરિપત્ર બહાર પાડવામાં આવે છે. પરંતુ હેન્ડપંપ માટે જે બોર કરવામાં આવે છે. તે સોર્સનું પૃથ્થક કરવામાં આવતું નથી.

સામાન્ય રીતે અગાઉના વર્ષોમાં જે બોર કરવામાં આવતા હતાં તે ઓછી ઉંડાઇના (૩૦ મીટર સુધી) કે તેથી વધુ ઉંડાઇના (૩૦ થી ૯૦ મીટર સુધી) બોરના પાણી પીવાલાયક જ મળતા. બોર પાણીની ગુણવત્તા સંબંધી કોઇ ફરીયાદ જણાતી નહિ. મોટાના સ્વાદથી જ સેલેનીટી/ક્લોરિડ/ગેરેની પરખ કરવામાં આવતી. આમ, મોટાના સ્વાદ (MOUTH TEST) થી જ પાણીમાં ખારાશ ની પીવાલાયક છે એમ માની એનું રાસાયણિક પૃથ્થકરણ કર્યા વગર ઉપયોગમાં લેવામાં આવતું તે સમયાંતરે ભૂગર્ભ જળનો વપરાશ દિનપ્રતિદિન અને વર્ષોવર્ષ વધવા પામેલ હોય, પાણીની ગુણવત્તા ક્લોરાઇડ, કુલ દ્રાવ્ય ક્ષારો (ટીડીએસ), નાઇટ્રેટ વિગેરેના પ્રશ્નો ઉદ્ભવે છે. વળી સોર્સની આબુ ગંદકી, ઉકરડા અને ગંદાપાણી ભરાઇ રહેતા હોવાથી પાણીની જીવાણુંકીય ગુણવત્તા પણ બગડવાના સંભાવના એટલી જ રહે છે. જે મરડો, કોલેરા, ટાઇફોઇડ, પેરાટાઇફોઇડ અને કમળા જેવી બિમારીઓ ફેલાવી શકે છે. આથી આવની પરિસ્થિતીમાં, હેન્ડપંપ મારફતે પણ ખાત્રિપૂર્વકનું સારી રાસાયણિક

Circular

જી.સી.એ. ૧/૧૦ ૨૦૦૫

Office of the Chief Engineer (Mechanical) G. W. S. & S. Gandhinagar.	
Inward No.	
Date	
E. E.	
S. E.	
C. E.	

ગુણવત્તાવાળું પીવાલાયક પાણી જ લોકોને સતત મળતું રહે તે ઇચ્છનિય અને સલાહભર્યું છે.

SECTOR-15, 'G' ROAD, GANDHINAGAR-382016 Email : gjti@rediffmail.com
Tel: (079)3223305 & 7 (O) 3229162 (R) Fax: (079) 3223243 Email : kkjadeja@rediffmail.com
BKPARMAR.05/04/05C:My Documents\LABORATORY\LETTER\HAND PUMP SORCE CA.doc

A GOOD DEED DYING TONGUELESS; SLAUGHTERS A THOUSAND WAITING UPON IT

પાણી અને આરોગ્ય એક જ સિક્કાની બે બાજુઓ સમાન છે. પાણી માનવીના અસ્તિત્વ માટે પાયાની જરૂરિયાત છે. પાણી જ્યારે ઊંડા સ્તરેથી મળતું હોય ત્યારે તેનું રાસાયણિક પૃથ્થકરણ કરાવવું એ અત્યંત જરૂરી બાબત છે. કે જેથી આરોગ્યને ગુકશાનકર્તા કુલ દ્રાવ્ય ક્ષારો કે જેમાં ફ્લોરાઇડ, નાઇટ્રેટ, ક્લોરાઇડ વિગેરેની પાણીમાં રહેલ માત્રા જાણી શકાય. તેમજ નક્કી કરી શકાય કે પાણી પીવાલયક છે કે બિન પીવાલયક છે? જેથી લોકોને પીવાનું સ્વચ્છ, શુદ્ધ, આરોગ્યપ્રદ, સલામત અને પીવાલયક પાણી આપી શકાય.

સામાન્ય રીતે પાણી પુરવઠા યોજના અંતર્ગત બનાવવામાં આવતા ભૂગર્ભ જળ આધારિત સોર્સના પાણીની ગુણવત્તા ચકાસણી કરાવવી એ જરૂરી નહીં બલકે અનિવાર્ય છે. હેન્ડપંપ સિવાયના ઊંડા બોરના પાણીની ગુણવત્તાની ચકાસણી તો ફરજિયાતપણે હાથ ધરવામાં આવે જ છે. જે સુવિદિત બાબત છે. હાલમાં ગુજરાતના કુલ ૨૫ જિલ્લાઓમાંથી ૨૪ જિલ્લાઓમાં ફ્લોરાઇડ તથા ૨૨ જિલ્લામાં નાઇટ્રેટનું વધુ પ્રમાણ જોવા મળેલ છે.

જેથી હવેથી યાંત્રિક વિભાગ મારફતે બનાવવામાં આવતા હેન્ડપંપ માટેના બોરથી પાણી પુરવઠાના વિતરણ કરતાં પહેલાં સોર્સના પાણીનું નજીકની પ્રયોગશાળા ખાતે અચુક રાસાયણિક પૃથ્થકરણ કરાવવા અગ્રેથી સુચન કરવામાં આવે છે.

નાયબ કાર્યપાલક ઇજનેરશ્રીઓ યાંત્રિક પેટા-વિભાગ મારફતે સોર્સના પાણીના રાસાયણિક ંણ અહેવાલ આધારિત પીવાલાયક પાણી ધરાવતા બોરનો જ હેન્ડપંપ હવેથી કાર્યરત કરવા વાહીના અમલ માટે સુચના આપવામાં આવે છે.

તદ્-ઉપરાંત, ભૂતકાળમાં બનાવેલા હેન્ડપંપ કે જે હાલમાં વપરાશમાં છે. તેની ગુણવત્તા ચકાસણી કરાવી રાસાયણિક પૃથ્થકરણ અહેવાલ રેકોર્ડમાં રાખવા, કુલ હયાત કાર્યાન્વિત બોર પેકી "૨ થી ૫ %" સંખ્યામાં હેન્ડપંપના પ્રતિવર્ષ નમુનાઓ એકત્ર કરી નજીકની પ્રયોગશાળા ખાતે પૃથ્થકરણ કરાવી અહેવાલ રેકોર્ડમાં રાખવા આથી ખાસ સુચન છે.

જેમાં

૧. વપરાશકાર ગામ લોકો તરફથી કોઈ ફરિયાદ હેન્ડપંપના પાણીની ગુણવત્તા બાબત થતી હોય તો તેવા હેન્ડપંપના પાણીના નમુનાઓ તાત્કાલિક એકત્ર કરાવી પૃથ્થકરણ અહેવાલ મેળવી, પાણી પીવાલયક છે કે કેમ? તે નક્કી કરવું.

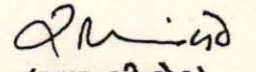
૨. નજીકના પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્ર પાસેથી માહિતી મેળવી પાણીજન્ય રોગો (મરડો, ગેસ્ટ્રો, કોલેરા, ટાઇફોઇડ, પેરાટાઇફોઇડ અને કમળો) તથા પાણીની રાસાયણિક ગુણવત્તા

બાબત મુશ્કેલી હોય તો તેવા હેન્ડપંપના પાણીના નમુનાઓ એકત્ર કરાવી પૃથ્થકરણ અહેવાલ મેળવી પાણી પીવાલયક છે કે કેમ? તે નક્કી કરવું.

૩. ઉપરોક્ત માર્ગદર્શક બાબતો ધ્યાને લઈ દર વર્ષે બે થી પાંચ ટકામાં હેન્ડપંપના પાણીના નમુનાઓ પણ હવેથી મોનીટરીંગ હેતુથી એકત્ર કરવા સુચન છે. જેની ખાસ નોંધ લેવા અને અમલ કરવા જણાવવામાં આવે છે.

માનનીય અધ્યક્ષશ્રી અને સભ્ય સચિવશ્રીના ઉપરોક્ત સુચનો ધ્યાને લઈ નવા હેન્ડપંપ કાર્યાન્વિત કરતાં પહેલા, પાણીના નમુનાઓનું અચૂક પૃથ્થકરણ કરાવી, રાસાયણિક પૃથ્થકરણ અહેવાલ મુજબ, પીવાલયક પાણી હોય તો જ હેન્ડપંપ કાર્યાન્વિત કરવા સુચન છે. અને ભૂતકાળમાં થયેલા હેન્ડપંપ પેકી વપરાશમાં લેવાના હેન્ડપંપની સંખ્યાના, ૨ થી ૫ ટકા સંખ્યામાં હેન્ડપંપના નમુનાઓ દર વર્ષે એકત્ર કરી તેના રાસાયણિક પૃથ્થકરણ અહેવાલો રેકોર્ડમાં રાખવા. પીવાલાયક પાણી ધરાવતા હેન્ડપંપનો જ ઉપયોગ ગામ લોકો કરે તે પ્રમાણે સ્થાનિક જાણ કરવી અને હેન્ડપંપની આબુબાબુ ગંદકી ન થાય કે ગંદા પાણી ભરાઈ ના રહે તે માટે લોકોને તે જાગૃત કરવા.

આ પરિપત્રનો તાત્કાલિક અસરથી અમલ કરવા સુચન છે.

(આર.બી.શેઠ)

મુખ્ય ઇન્જેનર અને નિયામક

નકલ સવિનય રવાના પ્રતિ:-

૧. માન.સચિવશ્રી, નર્મદા, જળસંપત્તિ, પાણી પુરવઠા અને કલ્પસર વિભાગ, ગાંધીનગર તરફ જાણ સારું.
૨. સભ્ય સચિવશ્રી, ગુ.પા.પુ. અને ગ.વ્ય.બોર્ડ, ગાંધીનગર તરફ જાણ સારું.
૩. મુખ્ય ઇન્જેનરશ્રી (ચાંત્રિક), ગુ.પા.પુ. અને ગ.વ્ય.બોર્ડ, ગાંધીનગર તરફ જાણ સારું.
૪. મુખ્ય ઇન્જેનરશ્રી, મોની.સેલ, ગુ.પા.પુ. અને ગ.વ્ય.બોર્ડ, ગાંધીનગર તરફ જાણ સારું.
૫. અધિક્ષક ઇન્જેનરશ્રી, ટેકનીકલ સેલ, બોર્ડ કચેરી, ગાંધીનગર તરફ જાણ સારું.

નકલ રવાના પ્રતિ:-

૧. અધિક્ષક ઇન્જેનરશ્રી, જા.આ.ચાંત્રિક વર્તુળ.....સર્વે.
 ૨. કાર્યપાલક ઇન્જેનરશ્રી, જા.આ.ચાંત્રિક વિભાગ.....સર્વે.
 ૩. નાયબ કાર્યપાલક ઇન્જેનરશ્રી, જા.આ.ચાંત્રિક પેટા-વિભાગ.....સર્વે.
 ૪. સુપ્રિટેન્ડન્ટ જીઓહાઇડ્રોલોજિસ્ટ, ગુ.પા.પુ. અને ગ.વ્ય.બોર્ડ, બોર્ડ કચેરી, ગાંધીનગર તરફ જાણ સારું.
 ૫. જીઓહાઇડ્રોલોજિસ્ટ/હાઇડ્રોલોજિસ્ટ/ ચાંત્રિક વિભાગ, પેટા વિભાગ સર્વે તરફ જાણ સારું.
 ૬. ક્ષેત્રિય પ્રયોગશાળાઓ વડોદરા/વડોદરા/રાજકોટ/પાલનપુર/ભૂજ/ભાવનગર/જામનગર/ મહેસાણા/સુરત..
- સર્વે તરફ જાણ સારું તથા જરૂરી કાર્યવાહી અર્થે.